

Innspill til Restrukturering av Institutt for reiseliv og nordlige studier

Takk til prosjektgruppen for rapport som skisserer mulige tiltak for å styrke reiselivsutdanningen ved UiT Norges arktiske universitet.

Vi er enig i at noe må gjøres med reiselivsutdanningene, særlig fordi vi har to internasjonale studier: Bachelor i *Arctic Adventure Tourism* og *Master of Tourism Studies*. Begge disse programmene har siden omleggingen i 2012 rekruttert flest studenter fra land utenfor EØS-området. Innføringen av skolepenger vil trolig i stor grad påvirke opptakene til disse studiene.

I rapporten foreslås det at ansatte som underviser på reiselivsutdanningene bør innplasseres på Idrettshøgskolen, et institutt på det naturvitenskapelige Helsefakultetet. Det er flere grunner til at vi mener at dette ikke er hensiktsmessig:

1. Med denne organiseringen settes det, og i rapporten, for mye likhetstegn mellom utdanningene i reiseliv og friluftsliv. Per i dag finnes det flere samfunnsvitenskapelige og merkantile fag enn friluftslivsrelevante fag i BA i *Arctic Adventure Tourism*. På sikt kan den foreslåtte organisering bety at lavere grads reiselivsutdanning reduseres til fag relevant for friluftsliv. Det kommersielle reiselivet handler om mye mer enn organiserte aktiviteter i naturen. Reiselivet i nord, som før og etter pandemien, har vært i stor vekst, dreier seg i stor grad om steds- og næringsutvikling – hvilke samfunn vil vi ha og hvordan de ulike delene av reiselivet bidrar til å oppnå slike samfunn.
2. Vi er også bekymret for at den tette og viktige tilknytningen fagmiljøet på reiseliv har med næringslivet vil svekkes og at den merkantile kompetansen vil forsvinne. Om dette skjer vil også vår legitimitet i klasserommet og i forskningen svekkes. Det kan dermed bli vanskeligere å posisjonere seg i etter- og videreutdanningsmarkedet, noe som står sentralt i den nasjonale reiselivsstrategien.
3. BA i [Arctic Adventure Tourism](#) bør etter vår mening utvikles i en mer generisk retning, basert på innspill fra reiselivsnæringen og deres kunnskapsbehov for fremtidens reiseliv. En slik utvikling, med et norsk studieprogram, vil styrke vårt samfunnsoppdrag. Det nye studieprogrammet vil medføre en enda svakere kobling til BA i friluftsliv.
4. [Master of Tourism Studies](#) er et rent samfunnsvitenskapelig/humanioraforankret studium, og med unntak av vitenskapsteori og metodefag er det få innholdsmessige likheter med master i Idrettsvitenskap, slik den fremstår i dag.
5. [Den erfaringsbaserte masteren i reiselivsledelse](#) dreier seg om å styrke næringens evne til å møte fremtidig utfordringer med spisset lederkompetanse.
6. Forskning, **ledet** av ansatte som underviser på reiselivsstudiene de siste årene, har tydelige samfunnsfaglig trekk. Vi vil her nevne:
 - a. Lærestol i arktisk turisme (finansiert av UD, 2010-2012) med fokus på destinasjonsutvikling, reiselivet som arbeidsplass og merkevarebygging.
 - b. [New turns in Arctic winter tourism](#) (finansiert av NFR, 2013-2017), med fokus på å forstå potensialet for vinterturisme, dens drivere og barrierer gjennom studier av naturbaserte opplevelser, Finnmarksløpet, Hurtigruten og nordlysturismen.
 - c. [Intangibilization, Materializations and Mobilities of Kven Heritage: Contemporary Articulations](#) in Fields of Family, Museums, and Culture

Industry (IMMKven) (finansiert av NFR, 2017-2022) med fokus på hvordan kvensk/norskfinsk kulturarv kommer til uttrykk i dag.

- d. [Travelling Post-Corona](#) (finansiert av UiT/HSL, 2021-2025) med fokus på å bidra med kunnskap til gjenbyggingen av en bærekraftig reiselivsnæring etter pandemien, sett fra turisters og destinasjoners synspunkter.
7. Det er per i dag seks stipendiater som jobber med samfunnsvitenskapelige problemstillinger knyttet til reiseliv. Fem av disse er finansiert av HSL, den siste gjennom prosjekt, punkt c over – vi er spørrende til om Helsefakultetet vil prioritere stipendiatstillinger i reiseliv.

Som påpekt av rapporten så vil en matriseorganisering kunne medføre at det kan være «uklart organisatorisk hvem som «eier» studieprogrammene, og utfordrende ved styring av ressurser til undervisning». Her er vår bekymring at uten en felles organisatorisk tilknytning så vil fagmiljøet over år forvitres og trekkes i nye retninger, basert på hvert enkelt institutts strategi.

Basert på disse vurderingene, foreslår vi at ansatte tilknyttet reiselivsutdanningene på IRS innlemmes i ett egnet institutt på HSL og håper at fakultetet ser betydningen av å ta dette ansvaret.

Til slutt vil vi påpeke at rapporten ikke tar stilling til hvordan man «kan optimalisere aktivitetene ved IRN innenfor Universitetets økonomiske ... rammebetingelser». Fokuset er kun på det organisatoriske.

Alta, 24.02.23

Bente Heimtun
Professor i reiseliv

Kristen Albert Ellingsen
Dosent i reiseliv

Bente Haug
Førstelektor i reiseliv (viserektor 2022-2025)

Gaute Svensson
Førsteamanuensis